

kirjoja

Äänikirjoista

Tiedote **17.2.2020 14:38**

Kirjoja voi lukea myös kuuntelemalla.

Onko äänikirjojen kuunteleminen lukemista?

Keskustelu perinteisten kirjojen ja äänikirjojen paremmuudesta ryöpsähti e-äänikirjojen ansiosta valloilleen vuodenvaihteessa. Kirjailija Laura Lindstedt kirjoitti Helsingin Sanomissa (29.12.2019), että hän ei halua jonkun toisen päättävän missä tahdissa etenee ajatusten aallokossa, hän ei halua olla toisten armoilla. Printtikirjan kanssa hän ajattelee: pysähtelee, selailee, tekee merkintöjä marginaaliin. "Kirjaan jää jälkiä, kerrostumia, jotka puuttuvat ikuisesti uusista digitaalisista tuotteista." Hän pelkää kirjailijoiden rupeavan kirjoittaessaan ajattelemaan tulevaa äänikirjaa ja muokkaavan tekstiään kuuntelemisen, ei lukemisen, suuntaan. Kolumnisti Tarja Heinivaho epäilee 22.1.2020 samassa lehdessä, että äänikirjoja kuuntelemalla kaikki tekstin nyanssit eivät kuulijalle avaudu.

Toimittaja ja vlogisti Laura Kuivalahti [Bibbidi Bobbidi Book](#) -yhteisöstä on ankarasti molempien formaattien puolella, hän lukee tai kuuntelee kirjoja käytännöllisesti katsoen koko ajan. Vaikka hän erottelee lukemisen ja kuuntelemisen ja vaikka hän "rakastaa paperilta lukemista enemmän", ei hän millään tavalla arvota kumpaakaan formaattia toista paremmaksi. Kuitenkin luku- ja kuuntelukokemuksilla on eroa, koska äänikirjoja kuunnellessaan Kuivalahti tekee myös jotain muuta, eikä aina keskity kuuntelemiseen täysillä. Kirjat hän sen sijaan lukee orjallisesti sanasta sanaan, keskittyen.

Äänikirja on sisällöltään yksi yhteen paperisen kirjan kanssa. Kirjastojargonilla ilmaistuna teoksesta on olemassa erilaisia ekspressioita ja niiden manifestaatioita. Teoksista on tehty kirjoja, kirjoista käännöksiä, lyhennelmiä, kuunnelmia, elokuvia,

pelejä, selkokielisiä mukaelmia. Muoto muuttuu, mutta teos tai vähintään sen idea pysyy samana. Onko väliä missä muodossa tarinan omaksuu? Voiko elokuva koskaan olla yhtä hyvä kuin kirja, voiko käännös ikinä tavoittaa alkukielisen tekstin hengen? Keskustelu eri ekspressioiden eroista on ikuinen. Lähtökohtaisesti tarina kuitenkin pysyy, vaikka muoto ja formaatti muuttuu. Jukka Parkkisen Suvi Kinoksen muistelmissa yksi Suvin seitsemästä enoista suoritti yliopistotutkinnon kirjallisuudesta lukemalla Kuvitettuja klassikkoja -sarjakuvalehtiä, ja kukaan tuskin sanoo Kummisedän elokuvaversioon olevan kirjaa olennaisesti huonompi. Teoksen uusi muoto ei tapa alkuperäistä teosta.

Ajankohtainen ilmiö tarinan eri muodoista on tv-sarja Valtaistuinpeli. Se on alunperin George R.R. Martinin kirjoittama Tulen ja jään laulu -kirjasarja, joka on ilmestymisestään asti ollut fantasiaa lukevien suosiossa. Valtavirtasuosioon teos nousi tv-sarjan myötä. Itse en ole sarjaa lukenut, mutta lapsieni pakottamana katson tv-sarjaa. He ovat lukeneet osan sarjan kirjoista ja tv-sarjan jo kertaalleen katsoneet. Nyt on menossa ismän sivistämisen takia toinen kierros. Joudun katsoessani kuuntelemaan heidän viiltävää analyysiään tv-sarjan ja kirjan eroista. Kun urputan sarjan sisältämistä täysin juoneen liittymättömistä seksi- ja alastonkohtauksista he kertovat, että kirjassa niitä ei ole.

Takaisin äänikirjoihin. Osa kirjojen ystävistä on sitä mieltä, että äänikirjan kuuntelu laiskistaa lukijoita ja köyhdyttää kirjailijoiden tekstiä, osa pitää äänikirjaa ääneenlukemisen tradition jatkumona ja kuuntelua lukemiseen verrattavana toimena. Itse ylipitkää työmatkaa ajavana en koe äänikirjaa millään tavalla huonona formaattina: ilman niitä en lukisi sitäkään vähää mihin energia nykyisin riittää. Tärkeintä ei ole se mitä, miten ja millä lukee, tärkeintä on se että lukee.

mika.kahkonen@imatra.fi

Puh: 020 617 6602

[Sanarkistin muut blogimerkinnot löytyvät täältä.](#)

